

Belasting zeehavens doet gemeenten pijn

Vennootschapsbelasting voedt schatkist en benadeelt gemeentekas, maar niet havenbedrijf

Bas van Holst

De lobby om te voorkomen dat de Nederlandse verzelfstandigde zeehavens, van Rotterdam tot Groningen, vennootschapsbelasting moeten gaan betalen is in volle gang. Europarlementariër Wortmann pleit op haar website voor uitstel van invoering. Vennootschapsbelasting (vpb) van 25% over de winst in Nederland ondermijnt de concurrentie van de Nederlandse havens ten opzichte van onder andere Hamburg en Antwerpen. Oneerlijk, stelt ze, omdat andere EU-landen op veel kwalijker wijze hun havens bevoordelen, waarbij zij doelt op staatssteun. Daarmee neemt ze de argumenten over van de Nederlandse havenbeheerders, die zelfs pleiten voor het niet invoeren van de vpb voor zeehavens.

De motieven om tegen vpb voor zeehavens te zijn kunnen moeilijk worden gestaafd met een simpele verwijzing naar staatssteun elders of waarschuwingen voor de internationale concurrentiepositie. Kostenverlagende subsidies zijn van een andere orde dan belastingen over winsten. Vpb verlaagt de operationele kasstroom, aldus Havenbedrijf Rotterdam NV in zijn jaarverslag 2013, een strategisch risico. Deze bewering zal alleen juist zijn als de belasting niet ten koste van de aandeelhouders mag gaan. Het ligt in de rede te veronderstellen dat het bestuur van de haven dividenden verantwoord uitkeert en prioriteit zal geven aan het op niveau houden van de operationele kasstroom. Bedrijfsbelang prevaleert in een privaat aangestuurde bedrijfsvoering boven publiek belang. Per saldo komt het dan neer op een herverdeling van de winsten tussen het Rijk en de gemeente Rotterdam. Over het boekjaar 2013 zou dit hebben kunnen betekenen dat Rotterdam er per saldo € 40 mln op achteruit zou zijn gegaan, het Rijk plust per saldo € 40 mln. Bij andere havens kunnen de druiven nog zuurder worden, het Rijk claimt 25% van de winst en dat zal ten koste gaan van de gemeenten. In-

De haven van Rotterdam.

FOTO: JASPER JUINEN/BLOOMBERG

voering van vpb voedt aldus de schatkist van het Rijk en raakt de gemeentekassen, maar niet de havenbedrijven.

Het is discutabel of zo'n andere verdeling van de winsten van invloed zal zijn op de concurrentiepositie van de havens in termen van de fysieke overslag van goederen. Het kernproduct van een haven, het laden en lossen van schepen, wordt niet door de publieke havenbedrijven geleverd maar door de overslagbedrijven. Veelal internationaal

Kijk of publieke taken van havens te stallen zijn in Havenautoriteit zonder commerciële belangen

opererende private ondernemingen die samen met de andere gebruikers van de haven, zoals de rederijen, de winsten van de publieke bedrijven mogelijk maken. Al deze bedrijven zijn onderworpen aan vpb in de landen van vestiging.

Voor het management van de publieke havens mag het niet veel uitmaken hoe de verdeling van de winsten tussen het Rijk en de gemeenten verloopt als er maar voldoende kapitaal overblijft om te kunnen ondernemen. Het strategisch risico van vpb voor het management ligt eerder bij het wegvallen van lokaal maatschappelijk draagvlak. De verzelfstandiging moest nu juist de havens ontdoen van de bemoeienis van de lokale politici met het bedrijfsbeleid. De discussie over de herpositionering van de havenbedrij-

ven is reeds gestart. Van Krimpen deed onlangs in deze krant al de oproep aan Rotterdam om de aandeelhoudersovereenkomst met het Rijk op te zeggen en het havenbeheer in een nieuw juridisch jasje te steken. De discussie zal niet beperkt blijven tot Rotterdam en verschillen in oplossingen is geen aanbeveling. Het lijkt derhalve goed om ook te verkennen of de zuiver publieke taken van de Nederlandse havens ondergebracht kunnen worden in een Nationale Publieke Havenautoriteit, zonder commerciële belangen. Een publieke dienstverlener, vrij van de lokale politiek, vrij van vpb en met de borging van het Nederlandse publieke belang als topprioriteit.

.....
Bas van Holst is econoom-onderzoeker.